

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 18

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Într-o vreme [...] când conștiința națională făcea progrese, revenirea pământenilor în scaunele de domnie din Moldova și Țara Românească a fost percepță, mai ales în perspectiva desfășurărilor ulterioare, ca începutul «renașterii naționale». [...]

Mica boierime, fiind blocată în afirmarea ei [...] de marii boieri, revendică o participare mai importantă în conducerea statului. [...] Obiectivele ei și-au găsit expresia în proiectul de constituție zisă a «Cărvunarilor» (1822) [...] care în textul ei formula fără echivoc «principiul constituțional: domnia legilor», în înțelesul că autoritatea domnului era limitată și subordonată organismului reprezentativ - Sfatul obștesc. «Constituția Cărvunarilor» cuprindea un sir de principii și drepturi, precum respectul proprietății, egalitatea în fața legilor, libertatea persoanei etc. [...] Aceste principii nu erau aplicate însă consecvent, pentru că, în problema esențială - cea a puterii - mica boierime se arăta preocupată exclusiv de a-și asigura un cuvânt decisiv în Sfatul obștesc. «Constituția Cărvunarilor» a fost violent combătută de marea boierime și ea a rămas un simplu proiect. Victoria [marii boierimi] a fost asigurată și de înțelegerea Turciei cu Rusia fixată prin Convenția de la Akkerman [...]. Acordul confirma restabilirea domniilor pământene, stabilea alegerea domnilor de divan și fixa durata domniei la șapte ani; rolul Rusiei era consolidat [...].”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „Regulamentele organice au fost redactate de comisii de boieri, deținători ai unei vechi «experiențe» în acest domeniu, sub supravegherea autorităților rusești, preocupate să facă din textele fundamentale elaborate un mijloc de consolidare a influenței Petersburgului în Principatele dunărene. Regulamentele organice au introdus separarea puterilor în stat. Puterea legislativă era reprezentată de o Adunare obștească, aleasă pe cinci ani, în care ponderea importantă revinea marii boierimi; Adunării îi revineau inițiativa și redactarea legilor, prezentate apoi domnului. Aceasta era ales pe viață de o Adunare obștească extraordinară. [...] Dacă Regulamentele organice au rămas prizoniere principiului medieval al privilegiului, scutind de impozite boierimea și clerul, ele au opri fuga țăranilor pentru a se sustrage de la achitarea dărilor. [...] Principatele dunărene au trăit sub un condominium rusu-turc, curtea suzerană - (Imperiul Otoman) și curtea protectoare - (Rusia), aflându-se într-un puternic dezechilibru de putere în beneficiul celei din urmă. [...] Deși Regulamentele organice prevedea alegerea domnilor, Rusia și Turcia au decis să numească, pentru început, domni în cele două principate: Alexandru Ghica (1834-1842) în Țara Românească și Mihail Sturdza (1834-1849) în Moldova.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un spațiu istoric românesc precizat în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la Adunarea obștească. **2 puncte**
3. Menționați două mari puteri care iau decizii pentru spațiul românesc, precizate atât în sursa A, cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că boierimea era scutită de impozite. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecărei dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). **7 puncte**
6. Prezentați două proiecte politice referitoare la statul român elaborate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două proiecte politice referitoare la statul român elaborate în 1848. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Domnia lui Mihai Viteazul a coincis cu relansarea de către papa Clement al VIII-lea [...] a unei alianțe la care au participat Statul papal, Spania, Austria, ducii de Toscana, Mantova și Ferrara, nu însă Polonia și Anglia ce s-au dovedit reticente la idee. Un loc aparte în planurile antotomane trebuia să-l dețină țările române care prin poziția lor erau interesate în acțiunea Ligii Sfinte. [...]

Integrarea țărilor române în alianța creștină a dus foarte curând la răscoala antotomană care izbucnește în 13 noiembrie 1594 la București [...]. Cucerirea cetăților de pe linia Dunării a declanșat ostilitățile cu Imperiul Otoman [...]. În aceste condiții fiind previzibilă reacția otomană, Mihai Viteazul încheie la Alba Iulia, prin delegația Stărilor, la 20 mai 1595 un tratat cu Sigismund Báthory, prin care Stăriile subordonă Tara Românească principelui Ardealului [...]. Potrivit tratatului, domnului i se retrag prerogativele domniei, țara urmând să fie guvernată de un sfat restrâns, alcătuit din 12 boieri, iar domnul degradat la calitatea de locțiitor al principelui Ardealului. [...]

După răscoala antotomană se deschide în istoria sfârșitului de secol o epocă de confruntări militare între țările române și Imperiul Otoman. Ele sunt inițiate de domnul Țării Românești pe linia Dunării prin atacarea cetăților turcești, în timp ce Aron Vodă, [domn] al Moldovei, intră în sudul țării, asediind Tighina. Replica otomană în Tara Românească este prefațată de victoriile lui Mihai Viteazul care ocupă importantul port Brăila și trece la acțiuni dincolo de Dunăre. Confruntarea decisivă pregătită de turci a avut loc la Călugăreni în 13/23 august 1595, apoi oastea domnului, constrânsă de superioritatea numerică a otomanilor, se retrage spre nord în așteptarea intervenției ardelene. Campania, sub conducerea lui Sinan Pașa, a țintit ca finalitate, potrivit deciziei otomane, la transformarea principatelor în pașalâcuri. După Călugăreni, turcii încep organizarea pașalâcului la București și Târgoviște [...]. Reacția creștină nu s-a lăsat așteptată, astfel că acțiunea militară a celor trei principate de la începutul lui octombrie a recucerit Târgoviște și i-a aruncat pe turci peste Dunăre la Giurgiu.” (M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți alianța propusă de papă, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați domnitorul Țării Românești și o cauză a confruntărilor cu otomanii, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la prevederile Tratatului de la Alba Iulia. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunile militare desfășurate după răscoala antotomană izbucnită în 1594, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia caracteristicile instituției politice centrale din Tara Românească sunt modificate în secolul al XVIII-lea, după 1716. (Se puntează **prezentarea** unui fapt istoric relevant și **utilizarea conectorilor** care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a României în secolul al XX-lea, având în vedere:

- menționarea unei cauze și a unei consecințe ale adoptării constituției României din deceniul trei al secolului al XX-lea;
- menționarea a două prevederi ale Constituției din 1938;
- precizarea Constituției adoptată în statul român, în deceniul cinci al secolului al XX-lea;
- prezentarea unei asemănări între prevederile legilor fundamentale ale României, adoptate în 1952, respectiv în 1965;
- formularea unui punct de vedere referitor la democrația din România în ultimul deceniu al secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se puntează și utilizarea **limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.